

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-32-03

Druk nr 1511
Warszawa, 3 kwietnia 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o terminach zapłaty w transakcjach handlowych,

co do którego Rada Ministrów zadeklarowała, że ma na celu dostosowanie polskiego ustawodawstwa do prawa Unii Europejskiej.

Jednocześnie, zgodnie z wymogami art. 34 ust. 5 Regulaminu Sejmu, przekazuję, przetłumaczone na język polski, teksty przepisów Unii Europejskiej, do których ma być dostosowane prawo polskie.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia.....

o terminach zapłaty w transakcjach handlowych

Art. 1. 1. Ustawa określa szczególne uprawnienia wierzyciela w związku z terminami zapłaty w transakcjach handlowych.

2. Transakcją handlową w rozumieniu ustawy jest odpłatne dostarczenie towaru lub odpłatne świadczenie usług, na podstawie umów zawieranych między podmiotami określonymi w art. 2.

Art. 2. Ustawę stosuje się do transakcji handlowych, których wyłącznymi stroną są:

- 1) przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z późn.zm.¹⁾);
- 2) podmioty, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, z późn.zm.²⁾);
- 3) podmioty spełniające warunki, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych;
- 4) podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej;
- 5) osoby wykonujące wolny zawód;
- 6) oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych;
- 7) podmioty zagraniczne prowadzące w Polsce przedsiębiorstwa na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności

gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne (Dz. U. z 1989 r. Nr 27, poz. 148, z późn.zm.³⁾)

- jeżeli umowa jest zawarta w zakresie ich działalności gospodarczej lub zawodowej.

Art. 3. Ustawy nie stosuje się do:

- 1) długów objętych postępowaniami prowadzonymi na podstawie przepisów prawa upadłościowego i prawa układowego;
- 2) umów, na podstawie których są wykonywane czynności bankowe w rozumieniu art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn.zm.⁴⁾);
- 3) umów, których przedmiotem jest świadczenie polegające na odpłatnym dostarczeniu towarów lub świadczeniu usług, finansowane w całości lub w części ze środków:
 - a) międzynarodowych instytucji finansowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem, lub z którymi ma zawarte umowy o współpracy,
 - b) pochodzących z bezzwrotnej pomocy Unii Europejskiej,
 - c) pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej;
- 4) umów, których stronami są wyłącznie podmioty, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148).

Art. 4. Jeżeli strony w umowie przewidziały termin zapłaty dłuższy niż 30 dni, wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za okres począwszy od 31 dnia po spełnieniu swojego świadczenia niepieniężnego i doręczeniu dłużnikowi faktury lub rachunku - do dnia zapłaty, ale nie dłuższy niż do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego.

Art. 5. 1. Jeżeli termin zapłaty nie został określony w umowie, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za okres począwszy od 31 dnia po spełnieniu świadczenia niepieniężnego - do dnia zapłaty, ale nie dłuższy niż do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego.

2. Za dzień wymagalności świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, uważa się dzień określony w pisemnym wezwaniu dłużnika do zapłaty, w szczególności w doręczonej dłużnikowi fakturze lub rachunku.

Art. 6. Jeżeli dłużnik, w terminie określonym w umowie albo wezwaniu, o którym mowa w art. 5 ust. 2, nie dokona zapłaty na rzecz wierzyciela, który spełnił określone w umowie świadczenie niepieniężne, wierzycielowi przysługują, bez odrębnego wezwania, odsetki w wysokości odsetek za zwłokę, określanej na podstawie art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn.zm.⁵⁾), chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty.

Art. 7. O zapłatę odsetek, o których mowa w art. 4-6, w imieniu i na rzecz wierzyciela będącego podmiotem, o którym mowa w art. 2, może wystąpić, na jego wniosek, krajowa lub regionalna organizacja, której celem statutowym jest ochrona interesów takich podmiotów.

Art. 8. Nie można przez czynność prawną wyłączyć lub ograniczyć uprawnień wierzyciela i obowiązków dłużnika, o których mowa w art. 4–7 ustawy.

Art. 9. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn.zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 485:

a) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Sąd wydaje nakaz zapłaty na podstawie dołączonej do pozwu umowy, dowodu spełnienia wzajemnego

świadczenia niepieniężnego oraz dowodu doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, jeżeli powód dochodzi należności zapłaty świadczenia pieniężnego lub odsetek w transakcjach handlowych, określonych w ustawie z dnia o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. Nr, poz.).”;

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Dopuszczalne jest dołączenie odpisów dokumentów, o których mowa w § 1 i § 2a, jeżeli ich zgodność z oryginałem jest poświadczona przez notariusza albo występujących w tej sprawie adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. Jeżeli nie dołączono oryginału weksla lub czeku albo dokumentów określonych w § 3, przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.”;

2) art. 486 otrzymuje brzmienie:

„Art. 486. § 1. W razie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, przewodniczący wyznacza rozprawę, chyba że sprawa może być rozpoznana na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. W sprawach, o których mowa w art. 485 § 2a, sąd wydaje nakaz zapłaty, a w razie braku podstaw do jego wydania przewodniczący wyznacza rozprawę albo posiedzenie niejawne nie później niż przed upływem 2 miesięcy od dnia wniesienia pozwu albo od dnia uzupełnienia braków pozwu.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88, z późn.zm.⁷⁾) w art. 10 dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) powództwa o zapłatę należności, o których mowa w art. 485 § 2a ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.”.

Art. 11. Ustawy nie stosuje się do transakcji handlowych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli dostarczenie towaru lub świadczenia usług nastąpiły przed tym dniem.

Art. 12. Do dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej przepisów ustawy nie stosuje się do umów, w których stroną zobowiązaną do świadczenia pieniężnego jest:

- 1) publiczny zakład opieki zdrowotnej w rozumieniu art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z późn.zm.⁸⁾) w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 2) jednoosobowa spółka Skarbu Państwa prowadząca zakład lecznictwa uzdrowiskowego w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (Dz. U. Nr 23, poz. 150, z późn.zm.⁹⁾) w zakresie udzielania świadczeń zapobiegawczych i leczniczych.

Art. 13. Traci moc ustawa z dnia 6 września 2001 r. o terminach zapłaty w obrocie gospodarczym (Dz. U. Nr 129, poz. 1443).

Art. 14. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

¹⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115, Nr 147, poz. 1643 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112.

²⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 197, poz. 1661 oraz z 2003 r. Nr 2, poz. 16.

- 3) Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1989 r. Nr 74, poz. 442, z 1991 r. Nr 60, poz. 253 i Nr 111, poz. 480, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 121, poz. 769 i 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2002 r. Nr 153, poz. 1271.
- 4) Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1385 i 1387.
- 5) Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062, z 2000 r. Nr 94, poz. 1037, Nr 116, poz. 1216, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 16, poz. 166, Nr 39, poz. 459, Nr 42, poz. 475, Nr 110, poz. 1189, Nr 125, poz. 1368 i Nr 130, poz. 1452 oraz z 2002 r. Nr 89, poz. 804, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387.
- 6) Zmiany tej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849, Nr 240, poz. 2058).
- 7) Zmiana tej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2002 r. Nr 233, poz. 1955.
- 8) Zmiany tej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1992 r. Nr 63, poz. 315, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 138, poz. 682, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 104, poz. 661 i Nr 121, poz. 769 i Nr 158, poz. 1041, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1115, z 1999 r. Nr 28, poz. 255 i 256 i Nr 84, poz. 935, z 2000 r. Nr 3, poz. 28, Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 114, poz. 1193 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 5, poz. 45, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1083, Nr 111, poz. 1193, Nr 113, poz. 1207, Nr 126, poz. 1382, 1383 i 1384 i Nr 128, poz. 1407, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391.
- 9) Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 20, poz. 107 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1998 r. Nr 162, poz. 1116 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268.

UZASADNIENIE

Obowiązująca ustawa z dnia 6 września 2001 r. o terminach zapłaty w obrocie gospodarczym (Dz. U. Nr 129, poz. 1443) wymaga zmian odpowiadających potrzebom obrotu gospodarczego oraz dostosowujących w pełni tę regulację do przepisów Dyrektywy 2000/35/WE w sprawie zwalczania opóźnień płatności w transakcjach handlowych. Ze względu na fakt, że większość przepisów Dyrektywy funkcjonuje już w polskim prawie cywilnym, zachowano konstrukcję obowiązującej ustawy jako *lex specialis* wobec ogólnych unormowań Kodeksu cywilnego. Należy jednak zaznaczyć, że materia regulacji dotyczy obrotu cywilnoprawnego, w związku z czym docelowo przepisy niniejszego projektu powinny zostać przeniesione do Kodeksu cywilnego. Procedura zmian w Kodeksie jest jednak bardzo czasochłonna.

W celu dostosowania regulacji do przepisów Dyrektywy dokonano zmiany tytułu ustawy. Ponadto w art. 1 w ust. 2 projektu zawarto definicję terminu „transakcja handlowa” wzorowaną na przepisie art. 2 pkt 1 Dyrektywy.

Mając na uwadze konieczność pełnej implementacji, a także wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców, w projekcie nowej ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych rozszerzono zakres podmiotowy i przedmiotowy regulacji. Zaproponowane w art. 2 określenie stron transakcji handlowych obejmuje wszystkich przedsiębiorców, jak również „władze publiczne”, przez które należy rozumieć podmioty, o których mowa w art. 4 oraz 4a ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 72 poz. 664), do której odwołuje się projektowana regulacja. Definicja ta jest zgodna z określeniem publicznego zleceniodawcy zawartym w dyrektywach o zamówieniach publicznych (92/50/EWG, 93/36/EWG, 93/37/EWG, 93/38/EWG), wdrożonych do polskiego porządku prawnego. Projekt obejmuje także umowy zawierane przez osoby wykonujące działalność rolniczą, nie będące jednak przedsiębiorcami. Ponadto zakres regulacji rozszerzono (zgodnie z Dyrektywą 2000/35/WE) na osoby wykonujące wolny zawód. Dodatkowo ustawa objęła także oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych oraz podmioty prowadzące w Polsce przedsiębiorstwa na podstawie ustawy o zasadach prowadzenia na terytorium PRL działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne.

Ustanawia się cztery wyłączenia spod działania przepisów proponowanej ustawy (art. 3 projektu). Dotyczy to przede wszystkim długów objętych postępowaniami prowadzonymi na podstawie przepisów prawa upadłościowego i układowego – pkt 1. Możliwość takiego wyłączenia jest przewidziana wprost w Dyrektywie (art. 6 pkt 3 lit. a).

W pkt 2 utrzymano, w nieco zawężonej formie, przewidziane w obowiązującej ustawie wyłączenie umów, na podstawie których są wykonywane czynności bankowe, ze względu na specyfikę takiej działalności.

W pkt 3 utrzymano wyłączenie spod przepisów ustawy kontraktów, których przedmiotem jest odpłatne dostarczanie towarów lub świadczenie usług, finansowane w całości lub w części ze środków międzynarodowych instytucji finansowych oraz środków pochodzących z bezzwrotnej pomocy Unii Europejskiej. Dodatkowo spod działania nowych przepisów wyłączono umowy finansowane z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, które będą dostępne dla Polski po uzyskaniu członkostwa. W realizacji takich kontraktów stosowane są bowiem procedury tych instytucji, co wynika z umów międzynarodowych.

W pkt 4 przewidziano wyłączenie spod działania nowej regulacji umów zawieranych wyłącznie między podmiotami wymienionymi w art. 5 ustawy o finansach publicznych.

W projekcie ustawy nie utrzymano, jako niezgodnej z Dyrektywą, normy art. 1 ust. 3 obowiązującej ustawy z dnia 6 września 2001 r., tj. wyłączenia stosowania ustawy w

stosunku do umów zawieranych przez podmioty związane z szeroko pojętą ochroną zdrowia.

Bez zmian w stosunku do obowiązującej ustawy pozostaje, przewidziana w art. 4 projektu, możliwość żądania odsetek ustawowych (na dzień 5.03.2003 r. - 13% w skali rocznej) w przypadkach umów z terminem zapłaty dłuższym niż 30 dni. Zgodnie z projektem uprawnienie takie będzie przysługiwać wszystkim podmiotom wymienionym w art. 2. W porównaniu z obowiązującą ustawą zrezygnowano z normy, że jeżeli strony zastrzegły odsetki za opóźnienie wyższe od ustawowych, wierzyciel będzie mógł żądać odsetek określonych w umowie za cały okres po 30 dniu od spełnienia własnego świadczenia i doręczenia faktury lub rachunku. Zgodnie z art. 8 projektu wysokości tych odsetek strony nie będą mogły obniżyć, natomiast nie ma przeszkód do umownego ustalenia wyższej niż odsetki ustawowe „opłaty za kredyt kupiecki”.

Nadrzędnym celem regulacji jest zdyscyplinowanie stron transakcji handlowych w zakresie stosowania krótkich terminów zapłaty po dostarczeniu towarów lub wykonaniu zamówienia na usługi. Istota projektowanej regulacji sprowadza się do przyznania wszystkim wymienionym w art. 2 podmiotom uprawnień przewidzianych Dyrektywą. Oznacza to, że zgodnie z art. 5 projektu, jeżeli termin zapłaty nie został określony w umowie, wierzycielowi będą przysługiwać odsetki ustawowe za okres począwszy od 31 dnia po spełnieniu jego świadczenia niepieniężnego do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego. Odsetki te naliczane będą automatycznie, bez konieczności wezwania przez przedsiębiorcę. Dzień wymagalności świadczenia pieniężnego jest uzależniony od różnych sytuacji określonych przepisami Kodeksu cywilnego (art. 455, 456, 458 i 476). Decydujące znaczenie będzie tu miała chwila wezwania dłużnika do zapłaty, np. przez doręczenie faktury. Do zapewnienia pewności obrotu przewiduje się, że wezwanie to musi mieć formę pisemną.

Nowe rozwiązanie zawiera art. 6 projektu. Proponuje się wprowadzenie odsetek sankcyjnych, w wysokości odsetek za zwłokę naliczanych przy zaległościach podatkowych (na dzień 5.03.2003 r. - 16% w skali rocznej), przysługujących automatycznie, jeżeli zapłata nie nastąpi w uzgodnionym terminie, pod warunkiem wszakże spełnienia przez wierzyciela określonego w umowie świadczenia niepieniężnego. Strony mogą przy tym ustalić wyższe odsetki. W ten sposób dłużnik będzie mieć bodziec ekonomiczny do terminowego regulowania zobowiązań, bowiem dla dłużnika opłacalne będzie uregulowanie należności w terminie nawet kosztem zaciągnięcia kredytu bankowego (obecna średnia wysokość to ok. 12% w skali rocznej).

Z roszczeniami, o których mowa w art. 4-6 wierzyciel może wystąpić w każdym czasie między zdarzeniem określonym w danym przepisie a terminem przedawnienia roszczenia. Zgodnie z art. 120 Kodeksu cywilnego bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w

którym roszczenie stało się wymagalne. Jednak jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego (wierzyciela), bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Projektowana regulacja nie zmienia terminów płatności z tytułu sprzedaży, dostawy lub innych umów nazwanych, tak co do swobody ich kształtowania umowami jak i stosowania przepisów K.c. w zakresie wymagalności świadczenia pieniężnego. Projektowane normy wprowadzają fakultatywne i obligatoryjne roszczenia o zapłatę odsetek ustawowych i sankcyjnych z upływem oznaczonych terminów. Tym samym kwestia przedawnienia odnosi się wyłącznie do przedawnienia roszczeń o odsetki przewidziane ustawą. Terminy przedawnienia roszczeń o odsetki w świetle projektu wynoszą, zgodnie z art. 118 Kodeksu cywilnego, trzy lata.

Ustawa obejmuje szeroki zakres stosunków gospodarczych, jej przepisy będą stosowane do umów zawieranych między podmiotami o różnych możliwościach kształtowania warunków umownych (np. przedsiębiorca - władza publiczna, czy przedsiębiorcy o dużej dysproporcji potencjału ekonomicznego). W związku z tym w art. 7 projektu przewiduje się, że z roszczeniami przewidzianymi ustawą na wniosek wierzycieli będących podmiotami, o których mowa w art. 2 ustawy, mogą występować organizacje, których celem statutowym jest ochrona takich podmiotów.

W celu zapewnienia przepisom ustawy skuteczności, w art. 8 projektu przewiduje się brak możliwości wyłączenia lub ograniczenia przez czynność prawną wprowadzonych uprawnień wierzyciela i obowiązków dłużnika.

W art. 9 przewiduje się zmianę w Kodeksie postępowania cywilnego, mającą implementować przepis art. 5 ust. 1 Dyrektywy 2000/35/WE. Zgodnie z tą normą „Państwa Członkowskie zapewnią, aby tytuł egzekucyjny niezależnie od sumy długu, mógł być uzyskany w ciągu 90 dni kalendarzowych od wniesienia pozwu lub wniosku wierzyciela do sądu lub innego właściwego organu, o ile nie można zakwestionować długu czy aspektów proceduralno-prawnych”. Celem projektowanej zmiany jest zapewnienie możliwości szybkiego i skutecznego dochodzenia roszczenia o zapłatę świadczenia pieniężnego oraz odsetek. Proponuje się zatem poszerzenie katalogu dokumentów, na podstawie których sąd wydaje nakaz zapłaty. W sprawach o zapłatę należności na podstawie ustawy dokumentem takim byłaby umowa przewidująca termin zapłaty dłuższy niż 30 dni, dowód spełnienia wzajemnego świadczenia niepieniężnego oraz dowód doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku. Równocześnie proponuje się zwolnienie powoda z obowiązku przedstawienia oryginału umowy.

Ponadto – realizując wynikający z art. 5 dyrektywy obowiązek zapewnienia stronie w terminie 90 dni orzeczenia umożliwiającego zaspokojenie lub zabezpieczenie roszczenia – proponuje się dokonanie zmiany art. 486 K.p.c.

W art. 10 przewiduje się zmianę w ustawie z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, mającą na celu zwolnienie z opłat sądowych wierzyciela wnoszącego powództwo o zapłatę należności przewidzianych projektem.

Art. 11 przewiduje, że nowa regulacja będzie miała zastosowanie wyłącznie do transakcji handlowych przewidujących dostarczenie towaru lub świadczenie usługi po jej wejściu w życie. Rozwiązanie takie ma zapobiec sytuacji, w której odsetki przewidziane projektowaną ustawą byłyby naliczane od umów już wykonanych przez wierzyciela na podstawie przepisów dotychczasowych.

W art. 12 przewiduje się przepis przejściowy wyłączający, do czasu uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej, stosowanie ustawy do umów, w których stroną zobowiązaną do świadczenia pieniężnego jest publiczny zakład opieki zdrowotnej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych lub jednoosobowa spółka Skarbu Państwa prowadząca zakład leczenia uzdrowiskowego w zakresie udzielania świadczeń zapobiegawczych i leczniczych. Rozwiązanie takie jest uzasadnione szczególnym charakterem działalności prowadzonej przez takie podmioty. Stosowanie przepisów ustawy mogłoby jeszcze pogorszyć bardzo złą sytuację finansową w większości samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Należy jednak podkreślić, że trwałe wyłączenie takich podmiotów byłoby niezgodne z prawem wspólnotowym, w związku z tym przepis ten będzie obowiązywać do czasu uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej.

Art. 13 projektu przewiduje, że traci moc obecnie obowiązująca ustawa z dnia 6 września 2001 r.

W art. 14 zaproponowano, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

Projekt ustawy nie wymaga zmian w ustawach podatkowych. Wynika to z faktu, że odsetki przewidziane nową regulacją wywołują skutki w zakresie podatków dochodowych z chwilą ich zapłaty. W związku z tym samo uprawnienie do żądania odsetek (art. 4) czy też ustawowe uprawnienie do ich otrzymania (art. 5 i 7) nie powoduje zwiększenia kosztów lub przychodów stron umowy.

Projekt ustawy nie przewiduje delegacji do wydania aktów wykonawczych.

Przedstawiany projekt nowej ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych jest zgodny z prawem wspólnotowym.

Wejście w życie projektowanej regulacji nie spowoduje bezpośrednich skutków finansowych dla budżetu państwa.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia ustawy

Projekt ustawy ma na celu skrócenie faktycznie występujących w transakcjach handlowych terminów zapłaty oraz dokonanie pełnej implementacji postanowień Dyrektywy 2000/35/WE w sprawie zwalczania opóźnień płatności w transakcjach handlowych do polskiego porządku prawnego. Znowelizowana ustawa oddziaływać będzie na podmioty udzielające zamówień publicznych, przedsiębiorców, osoby prowadzące działalność rolniczą, osoby wykonujące wolny zawód oraz podmioty zagraniczne prowadzące działalność w Polsce.

2. Konsultacje społeczne

Regulacja zmierza do zdyscyplinowania wszystkich uczestników obrotu gospodarczego, a w szczególności przedsiębiorców oraz podmioty udzielające zamówień publicznych, w zakresie stosowania krótkich terminów zapłaty po realizacji dostawy towarów lub wykonaniu zamówienia na usługi. W związku z tym projekt został opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w celu przeprowadzenia szerokich konsultacji. Ponadto skierowano prośbę o zaopiniowanie projektu do Krajowej Izby Gospodarczej, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych, Business Centre Club, Konfederacji Pracodawców Polskich, Naczelnej Rady Zrzeszeń Handlu i Usług, Związku Rzemiosła Polskiego, KZRSS „Społem”, Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji. Uwagi nadesłano ze Związku Rzemiosła Polskiego, Krajowej Izby Gospodarczej, Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji oraz Naczelnej Rady Zrzeszeń Handlu i Usług. Generalnie projekt spotkał się z życzliwym przyjęciem, niemniej jednak zgłoszono szereg uwag, z których wiele zostało uwzględnionych.

3. Skutki wprowadzenia ustawy

Wpływ na wydatki i dochody budżetu i sektora publicznego

Wejście w życie projektowanej regulacji nie wywołuje bezpośrednich skutków w zakresie wydatków i dochodów sektora publicznego.

Przewiduje się, że projektowana regulacja nie będzie miała szerokiego zastosowania dla podmiotów zobowiązanych do stosowania ustawy o zamówieniach publicznych. Jest to związane z faktem, że wśród umów zawieranych w trybie tej ustawy praktycznie nie występują umowy niezawierające określenia terminu zapłaty. Ponadto należy wskazać, że procedura udzielania zamówienia publicznego wymaga od zamawiającego określenia terminu wykonania zamówienia (np. art. 35 ust. 1 pkt 5 czy art.

52c ust. 1 pkt 3 ustawy) oraz, że umowy w sprawach zamówień publicznych nie mogą być zawierane na czas nieoznaczony (art. 73 ustawy).

Rozciągnięcie postanowień ustawy na umowy zawierane przez „władze publiczne” będzie wpływać na bardziej terminowe płacenie poddostawcom, co może przy niskiej inflacji zwiększyć jednorazowo wydatki budżetowe, nie wywołując większych skutków budżetowych z tytułu inflacji w dłuższym okresie. Przy wyższej inflacji strata budżetu z tytułu skracania terminów płatności jest większa. W sumie nowelizacja może zwiększyć wydatki budżetowe wynikające z umów zawieranych przez władze publiczne. Ponadto należy wskazać, że płynność finansowa „władz publicznych” często zależy od działań dysponentów środków (Minister Finansów, budżety gminne), którzy uruchamiają je sukcesywnie. W związku z tym brak środków na rachunkach władz i podmiotów publicznych będzie powodować opóźnienia w płatnościach. Jednak ostatecznie środki te trafią do przedsiębiorców, co może, w pewnym stopniu, przyczynić się do poprawy ich sytuacji finansowej.

Regulacje dotyczyć będą również przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa obowiązanych do odprowadzenia na rzecz budżetu wpłat z zysku. Naliczanie i zapłata odsetek wprowadzonych ustawą może efektywnie zmniejszać wpłaty z zysku, czyli wywołać skutki budżetowe. Wysokość tej straty nie wydaje się jednak istotna.

Przewidziane w ustawie odsetki są przychodami lub kosztami uzyskania przychodów w dacie ich zapłaty i jako takie będą miały wpływ na wysokość podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym, a tym samym na kwotę zobowiązania z tytułu podatku dochodowego. Wydaje się jednak, że dochody do opodatkowania nie wzrosną znacząco. Efekt podatkowy ustawy choć istnieje, to nie wydaje się zbyt istotny.

Na wielkość dochodów (strat) budżetu wpływa tzw. stopień ściągłości podatków u wierzycieli i dłużników. Skrócenie terminów płatności oraz wzrost dochodów w postaci odsetek z tytułu wydłużenia terminu zapłaty poprawi sytuację dochodową dostawców (wierzycieli), co powinno przełożyć się na wysokość potencjalnych dochodów budżetu. Ale o tyle samo zmniejszy się dochodowość odbiorców (dłużników). Efekt budżetowy nie wystąpi wtedy, gdy ściągłość podatków zarówno od dostawców (wierzycieli), jak i odbiorców (dłużników) jest taka sama. Przy braku szczegółowych informacji na temat różnic w ściągłości podatków od dostawców i odbiorców można przypuszczać, że efekt przesunięcia dochodów z jednej grupy do drugiej nie wywoła skutków budżetowych.

Przedstawiona ocena prowadzi do wniosku, że pozytywne i negatywne skutki proponowanej regulacji na wydatki i dochody budżetu i sektora publicznego będą się wzajemnie kompensować.

Realnie oceniając, wpływ nowelizacji na inflację, import i PKB w pierwszych latach obowiązywania ustawy będzie niezauważalny. Natomiast potencjalnie, według niezależnych ekspertów, skrócenie płatności o 30 dni może spowodować wzrost podaży pieniądza teoretycznie o 4,2%, a w następstwie pewien wzrost inflacji, importu, a także PKB. Przy osiągnięciu skrócenia płatności o 60 dni podaż pieniądza wzrosłaby o 8,4%.

Wpływ na rynek pracy

Nie przewiduje się zauważalnego wpływu nowej regulacji na rynek pracy. Przyznanie przedsiębiorcom nowych uprawnień, o których mowa w projektowanych art. 4-7 spowoduje zdyscyplinowanie kontrahentów w zakresie płatności. Nie będzie to wymagało zwiększenia zatrudnienia ani po stronie przedsiębiorców, ani w sektorze publicznym.

Niemniej jednak wprowadzenie nowych przepisów powinno skutkować przyspieszeniem rotacji pieniądza, a co za tym idzie redukcją zapasów i wzrostem częstotliwości zawierania umów przewidujących krótsze niż dotychczas terminy zapłaty. Nie wydaje się jednak, aby fakt ten spowodował zwiększenie zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Nowelizacja odnosi się do wszystkich podmiotów udzielających zamówień publicznych i wszystkich przedsiębiorców. W związku z tym nie ma wpływu na konkurencyjność wewnętrzną.

Wpływ na sytuację i rozwój regionów

Projektowana regulacja ma zakres ogólnokrajowy, zatem nie będzie miała wpływu na rozwój regionów.

UZASADNIENIE DOSTOSOWAWCZEGO CHARAKTERU PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O TERMINACH ZAPŁATY W TRANSAKCJACH HANDLOWYCH

Projektowana ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych ma na celu zmianę obowiązującej ustawy z dnia 6 września 2001 r. o terminach zapłaty w obrocie gospodarczym oraz dostosowanie regulacji zawartych w ustawie do uregulowań określonych w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/35/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie zwalczania opóźnień w transakcjach handlowych (Dz. Urz. WE nr L 200 z 08.08.2000).

Celem projektu ustawy, jak również Dyrektywy 2000/35/WE, jest wyeliminowanie z obrotu procederu, jakim jest nieterminowe realizowanie świadczeń pieniężnych za dostarczone towary lub świadczone usługi. Bardzo istotnym jest objęcie obowiązującym przyszłej ustawy jak najszerszej liczby transakcji zawieranych przez podmioty obrotu gospodarczego, dlatego też zakres przedmiotowy projektu ustawy dotyczy transakcji handlowych, których wyłącznymi stronami są podmioty wymienione w art. 2 projektu ustawy i obejmuje praktycznie wszystkich uczestników obrotu gospodarczego, w tym przedsiębiorców w relacjach pomiędzy sobą oraz w relacji przedsiębiorca – podmiot publiczny. W art. 12 projektowanej ustawy wprowadzono przepis umożliwiający publicznym zakładom opieki zdrowotnej oraz jednoosobowym spółkom Skarbu Państwa prowadzącym zakłady lecznictwa uzdrowiskowego niestosowanie przepisów projektowanej ustawy, jednakże tylko do dnia wejścia Polski do Unii Europejskiej.

Rozstrzygnięcia zawarte w projekcie ustawy, a dotyczące terminów zapłaty, rodzaju odsetek (pojawiają się dodatkowo odsetki podatkowe) są bardziej rygorystyczne, niż te zaproponowane w Dyrektywie 2000/35/WE. Nie ma jednak zagrożenia niezgodnością z prawem wspólnotowym, ponieważ w treści przepisów wspomnianej dyrektywy umieszczono delegację dla państwa wdrażającego przepisy do porządku wewnętrznego umożliwiającą *„zachowanie lub uchwalenie nowych przepisów, które są korzystniejsze dla wierzyciela niż przepisy konieczne do wdrożenia dyrektywy”*. Takie sformułowanie zawarte w art. 6 ust. 2 Dyrektywy 2000/35/WE pozwala na rozwiązania legislacyjne, które jeszcze korzystniej

uregulują pozycję wierzyciela w obrocie gospodarczym w aspekcie egzekwowania terminów zapłaty.

Obecne brzmienie ustawy przewiduje dwa rodzaje odsetek: odsetki ustawowe oraz podatkowe. Takie rozwiązanie, jako korzystniejsze dla wierzycieli, jest zgodne z art. 6 ust. 2 Dyrektywy 2000/35/WE. Mechanizm odsetek ustawowych oraz podatkowych został wykorzystany jako instrument implementacji przepisów Dyrektywy 2000/35/WE.

Art. 5 Dyrektywy 2000/35/WE zawiera zobowiązanie dla państw członkowskich, aby tytuł egzekucyjny niezależnie od sumy długu, mógł być uzyskany w ciągu 90 dni kalendarzowych od wniesienia pozwu lub wniosku wierzyciela do sądu lub innego właściwego organu, o ile nie można zakwestionować długu czy aspektów proceduralno-prawnych. Krajowe ustawodawstwo musi zapewnić te same warunki wszystkim wierzycielom, którzy założyli swoje przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej. Okres tych 90 dni nie obejmuje czasu na dostarczenie dokumentów oraz wszelkich opóźnień spowodowanych przez wierzyciela, takich jak okresy niezbędne na poprawienie wniosków.

Przepis art. 9 projektowanej ustawy spełnia wymogi dostosowania prawa polskiego do prawa wspólnotowego. Zaproponowana zmiana postanowień Kodeksu postępowania cywilnego w przepisie art. 485 umożliwia wydanie przez sąd nakazu zapłaty na podstawie dołączonej do pozwu umowy, dowodu spełnienia wzajemnego świadczenia niepieniężnego oraz dowodu doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, jeżeli powód dochodzi należności zapłaty świadczenia pieniężnego lub odsetek należnych na podstawie projektowanej ustawy. Zgodnie z brzmieniem dodanego § 2 do przepisu art. 486 k.p.c. sąd wydaje nakaz zapłaty a w razie braku podstaw do jego wydania przewodniczący wyznacza rozprawę albo posiedzenie niejawnie nie później, niż przed upływem 2 miesięcy od dnia wniesienia pozwu. Takie brzmienie tego przepisu nie budzi wątpliwości co do dostosowawczego charakteru projektu ustawy do prawa wspólnotowego.

W konkluzji należy stwierdzić, iż wyżej przedstawiona analiza pozwala uznać projekt ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych za dostosowujący prawo polskie do wspólnotowego *acquis* w zakresie przepisów regulujących terminowe realizowanie świadczeń pieniężnych za dostarczone towary lub świadczone usługi.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/4101 /2003/DPE/gg

Warszawa, 27 marca 2003 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz o zmianie niektórych ustaw (RM-10-32-03, wersja ustawy z 17 marca 2003 r. uwzględniająca zalecone przez RM zmiany), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Problematyka zawarta w opiniowanym projekcie uregulowana jest w prawie Wspólnot Europejskich. Tekstem prawnym o podstawowym znaczeniu w tej dziedzinie jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/35/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie zwalczania opóźnień w transakcjach handlowych (Dz. Urz. WE nr L 200 z 08.08.2000).
- II. Zakres przedmiotowy projektu ustawy dotyczy transakcji handlowych, których wyłącznymi stronami są podmioty wymienione w art. 2 projektu ustawy i obejmuje praktycznie wszystkich uczestników obrotu gospodarczego, w tym przedsiębiorców w relacjach pomiędzy sobą oraz w relacji przedsiębiorca – podmiot publiczny.

Celem projektu ustawy, jak również Dyrektywy 2000/35/WE, jest wyeliminowanie z obrotu procederu, jakim jest nieterminowe realizowanie świadczeń pieniężnych za dostarczone towary lub świadczone usługi, dlatego tak istotnym jest objęcie

obowiązaniem przyszłej ustawy jak najszerszej liczby transakcji zawieranych przez podmioty obrotu gospodarczego.

Zgodnie z treścią art. 2 projektowanej ustawy w zakres przedmiotowy wchodzi:

- przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej, czyli osoby fizyczne, osoby prawne oraz nie mające osobowości prawnej spółki prawa handlowego, które zawodowo, we własnym imieniu podejmują i wykonują działalność gospodarczą;
- podmioty, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych, czyli jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, spółdzielnie, fundacje i stowarzyszenia, w zakresie, w jakim dysponują środkami publicznymi, podmioty wykonujące zadania o charakterze użyteczności publicznej, agencje państwowe w zakresie nieuregulowanym odrębnymi przepisami, jednostki publicznej radiofonii i telewizji oraz ich jednostki zależne, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej i jednostki organizacyjne ubezpieczenia zdrowotnego w zakresie nieuregulowanym odrębnymi przepisami oraz inne podmioty, jeżeli ponad 50% wartości udzielonego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych lub bezpośrednio przez podmioty wymienione wyżej;
- podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej tj. działalność wytwórcza w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi i miejsc na ustawienie namiotów, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów;
- osoby wykonujące wolny zawód
- przedstawicielstwa osób zagranicznych
- Podmioty zagraniczne prowadzące w Polsce przedsiębiorstwa na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne.

Zakres ten odpowiada zakresowi podmiotowemu przewidzianemu przepisami Dyrektywy 2000/35/WE, gdzie mowa jest o wszystkich transakcjach handlowych.

III. Przepis art. 3 projektu ustawy wyznacza zakres wierzytelności, do których nie ma zastosowania projektowana regulacja. Zakres ten można uznać za niesprzeczny z regulacjami wspólnotowymi, ponieważ w treści Dyrektywy 2000/35/WE wskazano, iż przepisy tejże regulacji nie mają zastosowania do transakcji handlowych z konsumentami, spłaty odsetek powiązanych z innymi płatnościami np. wynikającymi z prawa czekowego lub wekslowego, odszkodowań łącznie z płatnościami towarzystw ubezpieczeniowych. Natomiast art. 6 przedmiotowej dyrektywy stwierdza, że przy transpozycji przepisów dyrektywy państwa członkowskie mogą pominąć długi, które są przedmiotem postępowania upadłościowego prowadzonego przeciw dłużnikowi, umowy, które zostały zawarte przed 8 sierpnia 2002 r. oraz roszczenia o zapłatę odsetek mniejszych niż 5 Euro.

IV. Przepis art. 4 projektowanej ustawy określa terminy zapłaty. Zgodnie z przedmiotowym zapisem, jeżeli strony w umowie przewidziały termin zapłaty dłuższy niż 30 dni, wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za okres począwszy od 31 dnia po spełnieniu swego świadczenia niepieniężnego i doręczeniu dłużnikowi faktury lub rachunku – do dnia zapłaty, nie dłuższy niż do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego. Art. 3 ust. 1 i 2 Dyrektywy 2000/35/WE przewiduje, że odsetki stają się wymagalne od dnia następującego po dacie płatności lub terminie płatności określonych w umowie. Natomiast jeżeli termin lub data płatności nie zostały ustalone w umowie, to odsetki stają się wymagalne automatycznie, bez konieczności wezwania:

- 30 dni od daty otrzymania przez dłużnika faktury lub równoważnego wezwania do zapłaty lub
- jeśli data otrzymania faktury lub równoważnego wezwania do zapłaty nie jest pewna, 30 dni od daty otrzymania dóbr lub usług, lub

- jeśli dłużnik otrzymał fakturę lub równoważne wezwanie do zapłaty przez otrzymaniem dóbr lub usług, 30 dni od daty otrzymania dóbr lub usług lub jeśli procedura odbioru lub kontroli, która ma stwierdzić zgodność dóbr lub usług z umową, przewidziana jest ustawowo lub umownie i jeśli dłużnik otrzyma fakturę lub równoważne wezwanie do zapłaty przed lub w momencie odbioru lub kontroli, 30 dni po tej dacie.

Rozstrzygnięcia zawarte w projekcie ustawy, a dotyczące terminów zapłaty, rodzaju odsetek (pojawiają się dodatkowo odsetki podatkowe) są bardziej rygorystyczne, niż te zaproponowane w Dyrektywie 2000/35/WE. Nie ma jednak zagrożenia niezgodnością z prawem wspólnotowym, ponieważ w treści przepisów wspomnianej dyrektywy umieszczono delegację dla państwa wdrażającego przepisy do porządku wewnętrznego umożliwiającą „zachowanie lub uchwalenie nowych przepisów, które są korzystniejsze dla wierzyciela niż przepisy konieczne do wdrożenia dyrektywy”. Takie sformułowanie zawarte w art. 6 ust. 2 Dyrektywy 2000/35/WE pozwala na rozwiązania legislacyjne, które jeszcze korzystniej uregulują pozycję wierzyciela w obrocie gospodarczym w aspekcie egzekwowania terminów zapłaty.

- V. Obecne brzmienie ustawy przewiduje dwa rodzaje odsetek: odsetki ustawowe oraz podatkowe. Odsetki podatkowe są wprowadzone jako dodatkowe „odsetki karne” dla dłużników. Ich wysokość w chwili obecnej wynosi 16%. Takie rozwiązanie, jako korzystniejsze dla wierzycieli, jest zgodne z art. 6 ust. 2 Dyrektywy 2000/35/WE. Podstawowym instrumentem prawno-finansowym użytym w przepisach ustawy w celu wymuszenia na dłużnikach szybkiego spełniania świadczeń pieniężnych za dostarczone towary lub świadczone usługi są jednak odsetki ustawowe.

Generalnie art. 3 ust. 1 pkt. d Dyrektywy 2000/35/WE przewiduje dla państw członkowskich nie uczestniczących w trzecim etapie unii gospodarczo-walutowej następujący sposób obliczania odsetek za opóźnione płatności: stopa referencyjna banku narodowego + 7% marży. Gdyby w ten sposób obliczyć odsetki, wówczas: do obecnej wysokości stopy referencyjnej ustalonej przez NBP na poziomie 6,25 należy doliczyć 7 % marży, co w rezultacie pozwoli uzyskać 13,25%.

Mechanizm odsetek został wykorzystany jako instrument implementacji przepisów dyrektywy. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 30.01.2003 r. odsetki ustawowe wynoszą od 1 lutego 2003 r. 13%. Różnica wynosi 0,25% zaś wykorzystany

instrument jest dobrze znany polskiemu systemowi prawnemu, dlatego też należy uznać zgodność tego zapisu z prawem wspólnotowym.

Należy mieć jednak na uwadze fakt, że w przypadku zmiany polityki pieniężnej odsetki w chwili obecnej zgodnie z przepisami Dyrektywy 2000/35/WE mogłyby hipotetycznie odbiegać od mechanizmu zastosowanego w dyrektywie.

VI. Art. 5 Dyrektywy 2000/35/WE zawiera zobowiązanie dla państw członkowskich, aby tytuł egzekucyjny niezależnie od sumy długu, mógł być uzyskany w ciągu 90 dni kalendarzowych od wniesienia pozwu lub wniosku wierzyciela do sądu lub innego właściwego organu, o ile nie można zakwestionować długu czy aspektów proceduralno-prawnych. Krajowe ustawodawstwo musi zapewnić te same warunki wszystkim wierzycielom, którzy założyli swoje przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej. Okres tych 90 dni nie obejmuje czasu na dostarczenie dokumentów oraz wszelkich opóźnień spowodowanych przez wierzyciela, takich jak okresy niezbędne na poprawienie wniosków.

Przepis art. 9 projektowanej ustawy spełnia wymogi przewidziane prawem wspólnotowym. Zaproponowana zmiana postanowień Kodeksu postępowania cywilnego w przepisie art. 485 umożliwia wydanie przez sąd nakazu zapłaty na podstawie dołączonej do pozwu umowy, dowodu spełnienia wzajemnego świadczenia niepieniężnego oraz dowodu doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, jeżeli powód dochodzi należności zapłaty świadczenia pieniężnego lub odsetek należnych na podstawie projektowanej ustawy. Zgodnie z brzmieniem dodanego § 2 do przepisu art. 486 k.p.c. sąd wydaje nakaz zapłaty a w razie braku podstaw do jego wydania przewodniczący wyznacza rozprawę albo posiedzenie niejawne nie później, niż przed upływem 2 miesięcy od dnia wniesienia pozwu. Takie brzmienie tego przepisu nie budzi wątpliwości braku zgodności z prawem wspólnotowym.

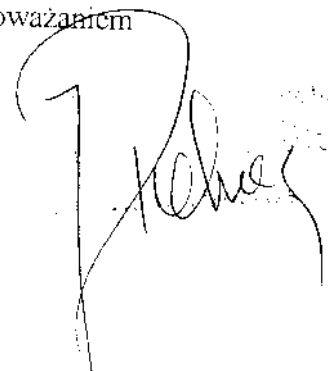
VII. Opiniowany Projekt ustawy przyjęty przez Radę Ministrów na posiedzeniu 11 marca 2003 r. uwzględnia zalecane przez Radę Ministrów zmiany. Wprowadzony został przepis przejściowy dotyczący wyłączenia spod obowiązywania ustawy umów zawieranych przez publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz jednoosobowe spółki Skarbu Państwa prowadzące zakłady lecznictwa uzdrowiskowego. Mimo faktu, iż Dyrektywa 2000/35/WE nie przewiduje tego typu wyłączeń Rada Ministrów

zdecydowała się wprowadzić do przepisów przejściowych w art. 12 wyłączenie umożliwiające niestosowanie przepisów projektowanej ustawy do dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej w stosunku do umów, w których strona zobowiązana do świadczenia pieniężnego jest publiczny zakład opieki zdrowotnej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych oraz jednoosobowa spółka Skarbu Państwa prowadząca zakład lecznictwa uzdrowiskowego w zakresie udzielania świadczeń zapobiegawczych i leczniczych.

Takie rozwiązanie legislacyjne jest warunkowo dopuszczalne, jednak nie dłużej niż do dnia akcesji Polski do Unii Europejskiej. Zobowiązania, w stosunku do których przewidziano wyłączenie w art. 12, dotyczą bardzo dużej grupy podmiotów obrotu gospodarczego zawierających umowy z publicznymi zakładami opieki zdrowotnej, w tym bardzo aktywnych przedsiębiorców z branży farmaceutycznej. Poza wskazanymi w dyrektywie nie jest możliwe żadne inne wyłączenie nie tylko podmiotowe ale również przedmiotowe. Obowiązywanie tego przepisu w obecnym brzmieniu po akcesji Polski naruszałoby w sposób bardzo istotny podstawowy cel Dyrektywy 2000/35/WE i omawianego projektu ustawy, jakim jest skuteczne egzekwowanie regularnych płatności w transakcjach handlowych.

VIII. W konkluzji stwierdzam, że projektowana ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do uprzejmej wiadomości:

Pan

Jerzy Hausner

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Przepisy prawa Unii Europejskiej, których wdrożenie jest celem projektu ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych

UE	JUE	JPL	Treść zmiany	Przepisy intertemporalne	Uwagi
Dyrektywa 2000/35/WE	Art. 1	Art. 1 ust. 1	Ustawa określa szczególne uprawnienia wierzyciela w związku z terminami zapłaty w transakcjach handlowych.	od 1 stycznia 2004r.	
	Art. 2.1	Art. 1 ust. 2 Art. 2	<p>Transakcją handlową w rozumieniu ustawy jest odpłatne dostarczenie towaru lub odpłatne świadczenie usług, na podstawie umów zawieranych między podmiotami określonymi w art. 2.</p> <p>Ustawę stosuje się do transakcji handlowych, których wyłącznymi stronami są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz.U nr 101, poz. 1178, z późn. zm.); 2) podmioty, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 10 czerwca 1994r. o zamówieniach publicznych (Dz.U. z 2002r. nr 72, poz.664, z późn. zm.); 3) podmioty spełniające warunki, o których mowa w art. 4a ustawy z dnia 10 czerwca 1994r. o zamówieniach publicznych; 4) podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999r. Prawo działalności gospodarczej; 5) osoby wykonujące wolny zawód; 6) oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych; 7) podmioty zagraniczne prowadzące w Polsce przedsiębiorstwa na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne (Dz.U z 1989r. Nr 27, poz. 148 z późn. zm.), <p>jeżeli umowa jest zawarta w zakresie ich działalności gospodarczej lub zawodowej.</p>		
	Art. 3.1 lit. b) pkt i)-iv)	Art. 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jeżeli termin zapłaty nie został określony w umowie wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za okres począwszy od 31 dnia po spełnieniu świadczenia niepieniężnego – do dnia zapłaty, ale nie dłuższy niż do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego. 2. Za dzień wymagalności świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, uważa się dzień określony w pisemnym wezwaniu dłużnika do zapłaty, w szczególności w doręczonej dłużnikowi fakturze lub rachunku. 		

	<p>Art. 3.2 Art. 3.4</p>	<p>Art. 4</p> <p>Art. 6</p> <p>Art. 8</p>	<p>Jeżeli strony w umowie przewidziały termin zapłaty dłuższy niż 30 dni, wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za okres począwszy od 31 dnia po spełnieniu swego świadczenia niepieniężnego i doręczeniu dłużnikowi faktury lub rachunku – do dnia zapłaty, ale nie dłuższy niż do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego.</p> <p>Jeżeli dłużnik nie dokona zapłaty na rzecz wierzyciela, który spełnił określone w umowie świadczenie niepieniężne, w terminie określonym w umowie albo wezwaniu, o którym mowa w art. 5 ust. 2, wierzycielowi przysługują, bez odrębnego wezwania, odsetki w wysokości odsetek za zwłokę, określanej na podstawie art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r - Ordynacja podatkowa, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty.</p> <p>Nie można przez czynność prawną wyłączyć lub ograniczyć uprawnień wierzyciela i obowiązków dłużnika, o których mowa w art. 4-6 oraz art. 7 ustawy.</p>		
	<p>Art. 3.5</p>	<p>Art. 7</p>	<p>O zapłatę odsetek, o których mowa w art. 4-6 w imieniu i na rzecz wierzyciela będącego podmiotem, o którym mowa w art. 2, może wystąpić, na jego wniosek, krajowa lub regionalna organizacja, której celem statutowym jest ochrona interesów takich podmiotów.</p>		

	Art. 5.1	Art. 9	<p>W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 485:</p> <p>a) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu: „§ 2a. Sąd wydaje nakaz zapłaty na podstawie dołączonej do pozwu umowy, dowodu spełnienia wzajemnego świadczenia niepieniężnego oraz dowodu doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, jeżeli powód dochodzi należności zapłaty świadczenia pieniężnego lub odsetek w transakcjach handlowych, określonych w ustawie z dnia..... o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr, poz.).”.</p> <p>b) § 4 otrzymuje brzmienie: „§ 4. Dopuszczalne jest dołączenie odpisów dokumentów, o których mowa w § 1 i § 2a, jeżeli ich zgodność z oryginałem jest poświadczona przez notariusza albo występujących w tej sprawie adwokata, radcę prawnego lub rzeczownika patentowego. Jeżeli nie dołączono oryginału weksla lub czeku albo dokumentów określonych w § 3, przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.”.</p> <p>2) art. 486 otrzymuje brzmienie: „Art. 486. § 1. W razie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty przewodniczący wyznacza rozprawę, chyba że sprawa może być rozpoznana na posiedzeniu niejawnym. § 2. W sprawach, o których mowa w art. 485 § 2a, sąd wydaje nakaz zapłaty a w razie braku podstaw do jego wydania przewodniczący wyznacza rozprawę albo posiedzenie niejawne nie później, niż przed upływem 2 miesięcy od dnia wniesienia pozwu albo od dnia uzupełnienia braków pozwu.”.</p>		
--	-----------------	---------------	---	--	--

Pozostałe przepisy Dyrektywy 2000/35/WE nie wymagają implementacji, gdyż funkcjonują już w prawie polskim, w szczególności w Kodeksie cywilnym, Kodeksie postępowania cywilnego oraz ustawach: Prawo działalności gospodarczej oraz o zamówieniach publicznych.

DYREKTYWA 2000/35/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 29 czerwca 2000r.

w sprawie zwalczania opóźnionych płatności w transakcjach handlowych

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji¹,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu³, na podstawie wspólnego tekstu zatwierdzonego przez Komitet Pojedynczy w dniu 4 maja 2000 r.,

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Parlament Europejski w swojej uchwale w sprawie zintegrowanego programu dla Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw⁴ wzywa Komisję do przedłożenia wniosków dotyczących rozwiązania problemu opóźnionych płatności.
- 2) W dniu 12 maja 1995 r. Komisja uchwaliła zalecenie w sprawie terminów płatności w transakcjach handlowych⁵.
- 3) Parlament Europejski w swojej uchwale dotyczącej zalecenia Komisji w sprawie terminów płatności w transakcjach handlowych⁶ wzywa Komisję, aby wzięła pod uwagę przekształcenie jego zalecenia w projekt dyrektywy Rady, który należy jak najszybciej przedłożyć.
- 4) Komitet Ekonomiczno-Społeczny uchwalił w dniu 29 maja 1997 r. opinię dotyczącą Zielonej Księgi Komisji o zamówieniach publicznych w Unii Europejskiej: Sposoby postępowania w przyszłości⁷.
- 5) W dniu 4 czerwca 1997 r. Komisja opublikowała program działań dla jednolitego rynku, w którym podkreśla, że opóźnione płatności stanowią poważną przeszkodę w powodzeniu jednolitego rynku.

¹ Dz.U. WE C 168, z 03.06.1998, str. 13 i Dz.U. WE C 374, z 03.12.1998, str. 4.

² Dz.U. WE C 407, z 28.12.1998, str. 50.

³ Opinia Parlamentu Europejskiego z 17 września 1998 r. (Dz.U. WE C 313, z 12.10.1998, str. 142), Wspólne stanowisko Rady z 29 lipca 1999 r. (Dz.U. WE C 284, z 06.10.1999, str. 1) i decyzja Parlamentu Europejskiego z 16 grudnia 1999 r. (dotychczas niepublikowana w Dzienniku Urzędowym). Decyzja Parlamentu Europejskiego z 15 czerwca 2000 r. i decyzja Rady z 18 maja 2000 r.

⁴ Dz.U. WE C 323, z 21.11.1994, str. 19.

⁵ Dz.U. WE L 127, z 10.06.1995, str. 19.

⁶ Dz.U. WE C 211, z 22.07.1996, str.43.

⁷ Dz.U. WE C 287, z 22.09.1997, str. 92.

- 6) W dniu 17 lipca 1997 r. Komisja opublikowała sprawozdanie o opóźnionych płatnościach w transakcjach handlowych⁸, w którym zawarte są wyniki oceny skutków zalecenia z 12 maja 1995 r.
- 7) Nadmiernie długie terminy płatności i opóźnione płatności są przyczyną znacznych obciążeń administracyjnych i finansowych dla przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich. Ponadto problemy te są poważną przyczyną niewypłacalności, co zagraża przetrwaniu tych przedsiębiorstw i może spowodować utratę licznych miejsc pracy.
- 8) W niektórych Państwach Członkowskich umowne terminy płatności znacznie odbiegają od średniej Wspólnoty.
- 9) Różnice między zasadami płatności a praktyką w Państwach Członkowskich są przeszkodą w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.
- 10) Prowadzi to do znacznego ograniczenia transakcji handlowych między Państwami Członkowskimi. Stoi to w sprzeczności z art. 14 Traktatu, ponieważ przedsiębiorca powinien móc prowadzić swoją działalność na jednolitym rynku pod warunkiem, że operacje ponadgraniczne nie niosą ze sobą większego ryzyka niż krajowe. Może dojść do zniekształcenia konkurencji, jeśli istniałyby zasadniczo różne zasady dotyczące rynku wewnętrznego i operacji ponadgranicznych.
- 11) Z najnowszych statystyk wynika, że sytuacja w wielu Państwach Członkowskich w najlepszym przypadku nie poprawiła się od czasu uchwalenia zalecenia z 12 maja 1995 r.
- 12) Cel zwalczania opóźnionych płatności na jednolitym rynku nie może zostać skutecznie zrealizowany przez Państwa Członkowskie, gdy działają one pojedynczo, może natomiast łatwiej zostać osiągnięty na płaszczyźnie Wspólnoty. Niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to co jest konieczne do osiągnięcia tego celu; tym samym spełnia ona wymogi zasady subsydiarności i proporcjonalności zgodnie z art. 5 Traktatu.
- 13) Niniejsza dyrektywa powinna ograniczać się jedynie do płatności w transakcjach handlowych i nie obejmuje transakcji z konsumentami, spłaty odsetek powiązanych z innymi płatnościami, na przykład płatności podpadające pod prawo czekowe i wekslowe, odszkodowania łącznie z płatnościami towarzystw ubezpieczeniowych.
- 14) Fakt, że niniejsza dyrektywa obejmuje wolne zawody nie oznacza, że Państwa Członkowskie mają je traktować jako przedsiębiorstwa czy kupców dla celów, których nie obejmuje niniejsza dyrektywa.
- 15) Niniejsza dyrektywa definiuje wprawdzie pojęcie „tytuł egzekucyjny”, to jednak nie określa różnych procedur przymusowej egzekucji tego tytułu, ani też warunków umorzenia czy też zawieszenia egzekucji takiego tytułu.
- 16) Opóźnione płatności łamią postanowienia umowy, która była korzystna finansowo dla dłużników w większości Państw Członkowskich poprzez niskie odsetki za zwłokę w płatności i/lub powolne postępowania odwoławcze. Konieczna jest więc znacząca zmiana, która także przewidywałaby rekompensatę powstałych u wierzycieli kosztów, w celu

⁸ Dz.U. WE C 216, z 17.07.1997, str. 10.

zatrzymania tej tendencji i zapewnienia sytuacji, w której skutki opóźnionych płatności powstrzymują przed przekraczaniem terminów płatności.

- 17) Stosowna rekompensata za ściąganie należności powinna zostać uchwalona bez naruszania środków krajowych, zgodnie z którymi sąd krajowy może przyznać wierzycielowi dodatkowe odszkodowanie za stratę powstałą w wyniku opóźnionej płatności dłużnika, przy czym należy wziąć pod uwagę, że te powstałe koszty mogły zostać wyrównane przez odsetki za zwłokę.
- 18) Niniejsza dyrektywa bierze pod uwagę problem długich umownych terminów płatności, a w szczególności istnienie pewnych rodzajów umów, przy których dłuższy termin płatności w połączeniu z ograniczeniem swobody zawierania umów lub wyższe odsetki, mogą być uzasadnione.
- 19) Niniejsza dyrektywa powinna zabraniać nadużywania swobody zawierania umów na niekorzyść wierzyciela. Jeśli porozumienie służy temu, aby przysporzyć dłużnikowi dodatkowej wypłacalności na koszt wierzyciela lub jeśli przedsiębiorstwo wymusza na swoich dostawcach i podwykonawcach warunki płatności, które nie są usprawiedliwione warunkami jemu przyznanymi, to może to zostać uznane za czynniki stanowiące o takich nadużyciach; niniejsza dyrektywa nie narusza przepisów krajowych odnośnie zawierania umów lub regulacji dotyczących ważności terminów umownych, które nie są korzystne dla dłużnika.
- 20) Skutki opóźnionych płatności mogą działać odstrasżająco jedynie wtedy, gdy są powiązane z postępowaniami odwoławczymi, które są szybkie i skuteczne dla wierzyciela; według zasady niedyskryminacji zawartej w art. 12 Traktatu procedury te powinny przysługiwać wszystkim wierzycielom działającym na terenie Wspólnoty.
- 21) Pożądane jest zapewnienie wierzycielom możliwości zastrzeżenia prawa własności na terenie Wspólnoty, jeśli to zastrzeżenie prawa własności obowiązuje na podstawie zastosowanego przepisu krajowego określonego przez międzynarodowe prawo prywatne.
- 22) Niniejsza dyrektywa ma regulować wszystkie transakcje handlowe niezależnie od tego, czy ma on miejsce między prywatnymi a państwowymi przedsiębiorstwami, czy między przedsiębiorstwami a władzami publicznymi, należy jednak wziąć pod uwagę, że te ostatnie świadczą znaczne płatności na rzecz przedsiębiorstw. Dlatego dyrektywa ta powinna również regulować wszelkie transakcje handlowe między przedsiębiorcami, a ich dostawcami i podwykonawcami.
- 23) Art. 5 tej dyrektywy wymaga, żeby postępowanie odwoławcze w przypadku wierzycielności niespornych zostało zakończone w krótkim okresie, i w zgodzie z prawem krajowym, nie wymaga natomiast, aby Państwa Członkowskie wprowadziły specjalną procedurę lub zmieniły ustawowo obowiązującą procedurę w sposób szczególny,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Zakres zastosowania

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wszelkich płatności, które stanowią zapłatę w transakcjach handlowych.

Artykuł 2

Definicje

W niniejszej dyrektywie termin:

1. „transakcje handlowe” oznacza transakcje między przedsiębiorstwami lub między przedsiębiorstwami a władzami publicznymi, które prowadzą do dostawy dóbr lub świadczenia usług za zapłatą,

„władza publiczna” oznacza publicznego zleceniodawcę lub zleceniodawcę w sensie dyrektywy o zamówieniach publicznych (92/50/EWG⁹, 93/36/EWG¹⁰, 93/37/EWG¹¹, 93/38/EWG¹²),

„przedsiębiorstwo” oznacza każdą organizację działającą w ramach swojej niezależnej działalności gospodarczej lub zawodowej, nawet jeśli jest ona prowadzona przez jedną osobę;

2. „opóźniona płatność” oznacza niedotrzymanie umownego lub ustawowego terminu płatności;
3. „zastrzeżenie prawa własności” oznacza umowne porozumienie, zgodnie z którym sprzedawca zostaje właścicielem sprzedawanej rzeczy do czasu jej całkowitego spłacenia;
4. „stopa procentowa stosowana przez Europejski Bank Centralny do swoich głównych operacji refinansowania” oznacza stopę procentową stosowaną w przypadku oferty oprocentowania wg stawki stałej; w przypadku gdy główna operacja refinansowania była prowadzona zgodnie z procedurą oprocentowania wg stawki zmiennej, to odsetki te odnoszą się do marginalnych odsetek, które wynikają z tej oferty; dotyczy to licytacji w przypadku stałego jak też zmiennego oprocentowania.
5. „tytuł egzekucyjny” oznacza decyzję, wyrok lub wezwanie do zapłaty wydane przez sąd lub inny właściwy organ, zgodnie z którym należy uiścić płatność natychmiast lub w ratach i za pomocą którego wierzyciel może dochodzić swoich roszczeń względem dłużnika w drodze postępowania egzekucyjnego; dotyczy to również decyzji, wyroków i wezwań do zapłaty, które tymczasowo można wyegzekwować i takie pozostaną jeśli dłużnik wnieśnie apelację.

Artykuł 3

Odsetki od opóźnionych płatności

- 1) Państwa Członkowskie zapewnią, że:

⁹ Dz.U. WE L 209, z 24.07.1992, str. 1.

¹⁰ Dz.U. WE L 199, z 09.08.1993, str. 1.

¹¹ Dz.U. WE L 199, z 09.08.1993, str. 54.

¹² Dz.U. WE L 199, z 09.08.1993, str. 84.

- a) odsetki w rozumieniu lit. d) stają się wymagalne od dnia następującego po dacie płatności lub terminie płatności określonych w umowie;
 - b) jeżeli data lub termin płatności nie został ustalony w umowie, to odsetki stają się wymagalne automatycznie, bez konieczności wezwania:
 - i) 30 dni od daty otrzymania przez dłużnika faktury lub równoważnego wezwania do zapłaty, lub
 - ii) jeżeli data otrzymania faktury lub równoważnego wezwania do zapłaty nie jest pewna, 30 dni od daty otrzymania dóbr lub usług, lub
 - iii) jeżeli dłużnik otrzyma fakturę lub równoważne wezwanie do zapłaty przed otrzymaniem dóbr lub usług, 30 dni od daty otrzymania dóbr lub usług, lub
 - iv) jeżeli procedura odbioru lub kontroli, która ma stwierdzić zgodność dóbr lub usług z umową, przewidziana jest ustawowo lub umownie i jeżeli dłużnik otrzyma fakturę lub równoważne wezwanie do zapłaty przed lub w momencie odbioru lub kontroli, 30 dni po tej ostatniej dacie.
 - c) wierzycielowi przysługuje prawo roszczenia o zapłatę odsetek od opóźnionych płatności, o ile:
 - i) wypełnił swoje umowne i ustawowe zobowiązania, i
 - ii) nie otrzymał należnej sumy w odpowiednim czasie, chyba że dłużnik nie ponosi winy za opóźnienie.
 - d) wysokość odsetek za opóźnione płatności („stopa ustawowa”), do których zapłaty jest zobowiązany dłużnik, stanowi sumę stopy procentowej zastosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego ostatniej głównej operacji refinansowania przeprowadzonej przed pierwszym dniem kalendarzowym odnośnego półrocza („stopa referencyjna”), i dodatkowo przynajmniej 7 punktów procentowych („marża”), o ile w umowie nie ustalono inaczej; dla Państw Członkowskich, które nie uczestniczą w trzecim stopniu unii gospodarczo-walutowej stopa referencyjna odpowiada stopie procentowej ich banku centralnego. W obu przypadkach stosuje się stopę referencyjną, która obowiązuje w pierwszym dniu kalendarzowym odnośnego półrocza, dla następnych sześciu miesięcy;
 - e) wierzycielowi przysługuje prawo roszczenia względem dłużnika o rozsądną rekompensatę wszystkich kosztów ściągania należności, poniesionych z powodu opóźnionych płatności dłużnika, chyba że dłużnik nie ponosi winy za opóźnienie; przy kosztach ściągania należności należy przestrzegać zasad przejrzystości i proporcjonalności w związku z daną należnością; Państwa Członkowskie mogą pod warunkiem przestrzegania tych zasad ustalić najwyższą sumę kosztów ściągania należności dla różnych wysokości długu.
- 2) Dla pewnych kategorii umów określonych przez prawo krajowe Państwa Członkowskie mogą określić termin, po upływie którego odsetki stają się wymagalne, maksymalnie 60 dni, o ile Państwa Członkowskie zabronią stronom wydłużania tego terminu lub ustalą obowiązujące odsetki, które są znacznie wyższe od ustawowej stopy procentowej.
- 3) Państwa Członkowskie zapewnią, że porozumienie w sprawie terminów płatności i skutków opóźnionych płatności, które nie jest zgodne z ust. 1 lit. b) do d) i ust.2 nie może

zostać uznane lub uzasadnia roszczenie o odszkodowanie, jeśli przy badaniu wszelkich okoliczności, łącznie z dobrą praktyką handlową i rodzajem towaru, można uznać je za rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela. Przy decyzji, czy dane porozumienie jest rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela, rozważa się między innymi, czy istnieją obiektywne przyczyny dla których dłużnik żąda odstąpienia od przepisów ust. 1 lit. b) do d) i ust. 2. Jeśli porozumienie tego rodzaju zostanie uznane za rażąco nieuczciwe, należy zastosować terminy ustawowe, chyba że sądy krajowe ustalą inne sprawiedliwe warunki.

- 4) Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki w interesie wierzycieli i konkurentów, aby zapobiec nadmiernemu stosowaniu terminów rażąco nieuczciwych w rozumieniu ust. 3.
- 5) Środki o których mowa w ust. 4 zawierają również przepisy prawne, zgodnie z którymi organizacje, które mają uzasadniony interes w reprezentowaniu małych i średnich przedsiębiorstw lub są uznane za ich oficjalnych przedstawicieli, mogą w zgodzie z przepisami krajowymi zwrócić się do sądu lub do właściwych organów administracji podając jako powód, że klauzule umowne ogólnego stosowania są rażąco nieuczciwe w rozumieniu ust. 3, tak aby mogły one zastosować odpowiednie i skuteczne środki dla zapobieżenia stosowaniu takich klauzul.

Artykuł 4

Zastrzeżenie prawa własności

1. Państwa Członkowskie zapewnią, w zgodzie ze stosowanymi przepisami krajowymi określonymi przez międzynarodowe prawo prywatne, iż sprzedawca zachowuje prawo własności do dóbr do chwili uiszczenia całkowitej zapłaty, w przypadku gdy między kupującym a sprzedawcą przed dostawą dóbr została uzgodniona klauzula dotycząca zastrzeżenia prawa własności.
2. Państwa Członkowskie mogą uchwalić przepisy lub zachować obecne, które dotyczą płatności już uiszczonych przez dłużnika.

Artykuł 5

Postępowanie odwoławcze w przypadku roszczeń niekwestionowanych

1. Państwa Członkowskie zapewnią, aby tytuł egzekucyjny niezależnie od sumy długu, mógł być uzyskany w ciągu 90 dni kalendarzowych od wniesienia pozwu lub wniosku wierzyciela do sądu lub innego właściwego organu, o ile nie można zakwestionować długu czy aspektów proceduralno-prawnych. Temu wymaganiu muszą sprostać Państwa Członkowskie w zgodzie z ich odpowiednimi przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi.
2. Odpowiednie krajowe przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne muszą zapewniać te same warunki wszystkim wierzycielom, którzy założyli swoje przedsiębiorstwa we Wspólnocie Europejskiej.
3. Okres 90 dni kalendarzowych, o którym mowa w ust.1 nie obejmuje:

- a) czasu na dostarczenie dokumentów,
 - b) wszelkich opóźnień spowodowanych przez wierzyciela, takich jak okresy niezbędne na poprawienie wniosków.
4. Artykuł ten nie narusza postanowień Konwencji brukselskiej odnośnie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych.

Artykuł 6

Transpozycja

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne konieczne do wykonania niniejszej dyrektywy przed 8 sierpnia 2002 i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Wspomniane środki powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie mogą zachować lub uchwalić nowe przepisy, które są korzystniejsze dla wierzyciela niż przepisy konieczne do wdrożenia niniejszej dyrektywy.
3. Przy transpozycji niniejszej dyrektywy Państwa Członkowskie mogą pominąć:
- a) długi, które są przedmiotem postępowania upadłościowego prowadzonego przeciw dłużnikowi,
 - b) umowy, które zostały zawarte przed 8 sierpnia 2002, oraz
 - c) roszczenia o zapłatę odsetek mniejsze niż 5 EURO.
4. Państwa Członkowskie prześlą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.
5. Komisja dokona, po dwóch latach od 8 sierpnia 2002, przeglądu między innymi odsetek ustawowych, umownych terminów płatności i opóźnionych płatności w celu zbadania ich skutków w transakcjach handlowych i oceny działania przepisów prawnych w praktyce. Wyniki tej kontroli i innych badań zostaną przekazane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w razie konieczności wraz z projektami udoskonalenia niniejszej dyrektywy.

Artykuł 7

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 8

Odbiorcy

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 29 czerwca 2000 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący
N. FONTAINE

W imieniu Rady
Przewodniczący
M. MARQUES DA COSTA

LISTA PRZEKAZANYCH DOKUMENTÓW
DO

**PROJEKTU USTAWY O TERMINACH ZAPŁATY W TRANSAKCJACH
HANDLOWYCH**

przyjętego przez Radę Ministrów
w dniu 11 marca 2003 r.

1.	Deklaracja dotycząca dostosowawczego charakteru projektu ustawy wraz z uzasadnieniem jego dostosowawczego charakteru
2.	Projekt ustawy wraz z uzasadnieniem
3.	Zestawienie przepisów dostosowujących projektowanej ustawy z odpowiednimi przepisami Unii Europejskiej (tabela zgodności)
4.	Opinia Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej wydana dnia marca 2003 r.
5.	Tłumaczenie następującego aktu prawa Unii Europejskiej, w wersji papierowej i elektronicznej: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/35/WE z dnia 29 czerwca 2000 roku w sprawie zwalczania opóźnionych płatności w transakcjach handlowych